

HORTEN KOMMUNE

Plan for bærekraftig vedlikehold 2017-2020

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Forord	4
1.2	Ramme for planen	4
1.3	Pågående forbedringer	4
1.4	Organisering av Kommunalområde Teknisk	6
2	KOSTRA tall	7
2.1	Kommunalteknisk	7
2.1.1	LEDNINGSNETT VANN & AVLØP	7
2.1.2	RENOVASJON	7
2.1.3	KOMMUNALE GEBYRER	7
2.2	Kommunale veier og gater	7
2.3	Eiendom	8
2.3.1	DRIFTSUTGIFTER	8
2.3.2	VEDLIKEHOLDSUTGIFTER	9
2.3.3	RENHOLD	10
2.3.4	INVESTERING	10
3	Klimaregnskap og ENØK	12
3.1	Totalt energiforbruk	12
3.2	Energiforbruk og areal	12
3.3	Utfasing av oljefyring	12
3.4	Naturgass	13
4	Spesifikk plan for bedret vedlikehold	14
4.1	Sammendrag av behov før tiltak	14
4.2	Eiendom	14
4.2.1	Innledning	14
4.3	Lover og forskrifter	15
4.4	Prioriteringer	15
4.5	Effektiviseringsprogram	16
4.5.1	God produksjonsplanlegging med hjelp fra ordresystem	16
4.5.2	ENØK og Sentral driftsstyring (SD)	18
4.5.3	Rammeavtaler	18
4.6	Konkrete forbedringsforslag	19
4.6.1	Handlingsregler	19
4.6.2	Bygging av nye bygg – krav til prosjektet	19
4.6.3	Reduksjon av investeringer	19
4.7	Delkonklusjon - Eiendom	19
4.8	Vei	21

4.8.1	Innledning	21
4.8.2	Driftsutgifter – KOSTRA	21
4.8.3	Lover og forskrifter	21
4.8.4	Prioriteringer	22
4.8.5	Effektiviseringsprogram	22
4.8.6	Norsk veidatabase	22
4.8.7	Graveinstruks	22
4.9	Konkrete forbedringsforslag	22
4.9.1	Parkering	22
4.10	Delkonklusjon vei	23
4.11	Park og idrett	24
4.11.1	Innledning	24
4.11.2	Lover og forskrifter	24
4.11.3	Prioriteringer	24
4.11.4	Effektiviseringsprogram	25
4.11.5	Vedlikeholdsplaner for Park og idrett	25
4.12	Delkonklusjon Park og idrett	25
5	Konklusjon – anbefalt løsning	26

1 Innledning

1.1 Forord

Det legges her frem en rullering av tidligere vedtatte plan for bærekraftig vedlikehold for Horten kommunes virksomhet. Dokumentet er basert på innrapportert informasjon fra tjenesteområdene i kommunen, åpen statistikk, regnskapstall, samt estimerte verdier basert på gjeldende standarder innen Bygningsdrift og veivedlikehold.

Det ble i vedtatt: 15.10.2012, Hovedutvalg for klima, miljø og kommunalteknikk, sak 056/12, følgende:

Vedtak:

Det legges frem til en plan for et forutsigbart og bærekraftig vedlikeholdsbudsjett i løpet av 1. halvår 2013.

Planen er vedtatt med oppfølgende vedtak ifm behandling budsjettet for 2016 vedtatt følgende verbalpunkt:

Energiøkonomisering

Ulike modeller og metoder for å oppnå radikal energieffektivisering (effektiviseringsgevinst mellom 30-40 %) i kommunale bygg kartlegges og forslag til plan for radikal energieffektivisering legges frem.

Vedlikehold

For 2016 legges administrasjonens forslag til grunn. Fra og med 2017 skal følgende handlingsregler gjelde: Det settes av minimum 1 % av forsikringssummen til kommunal bygningsmasse og idrettsanlegg til bruk til verdibevarende vedlikehold hvert år. Det settes av 2 promille av verdien av kommunale veier til verdibevarende vedlikehold hvert år. Dette innarbeides i økonomiplanen og i fremtidige budsjetter.

1.2 Ramme for planen

Planen deles i 3 hoveddeler:

1. Vedlikehold av eiendommer
2. Vedlikehold av vei
3. Vedlikehold av idrettsanlegg

1.3 Pågående forbedringer

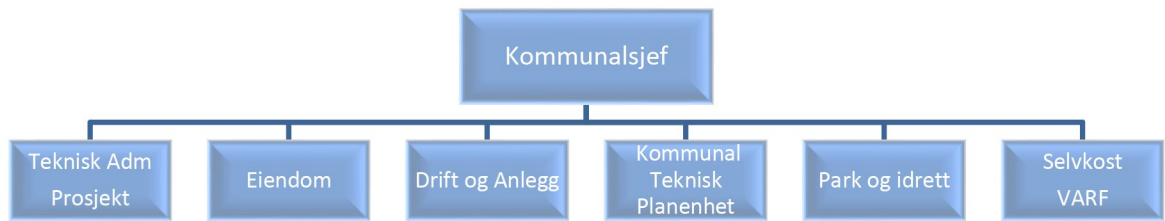
Kommunalområde Teknisk har i løpet av perioden 2013-2016 styrket sin bemanning innen eiendom og gjennomføring av investeringsprosjekter.

Fokus i perioden har vært på gjennomføring av forbedringsaktiviteter innen kommunalområdet.

Følgende forbedringsprosesser er startet opp i løpet av 2012, og fortsetter videre inn i ny periode:

Aktivitet	Tidsrom	Status
1. LEAN	Startet i 2011	Pågår kontinuerlig og har bidratt til forbedringer og frigjøring av midler til vedlikehold
2. Produksjonsplanleggingsverktøy PSIAM	Det er anskaffet et system som sikrer absolutt sporbarhet i ordrer eller forespørsler, og som bidra til en effektiv drift	Er innført, forbedringer pågår kontinuerlig med mål om bedre kvalitet og høyere effektivitet
3. HMS og risiko	Startet 2011	Integrert med PSIAM
4. Fokus på kosteffektiv bruk av anleggsmidler og investeringsanalyser	Startet 2011	Implementert i daglig drift
5. Endret vaktordning hvor det er færre personer i vakt, noe som reduserer utgifter	Startet 2011	Iverksatt og implementert
6. Økt fokus på riktig tilsetning og rekruttering av nytt personell	Startet 2011	Iverksatt og implementert. Krav til fagutdanning er innført
7. Økt fokus på biladministrasjon	Startet 2011	Pågår, og har bidratt til en reduksjon av ulykker.
8. Tydeliggjøring av prioriteringen innen drift og vedlikehold av bygningsmasse	Startet 2011	Er implementert
9. Brukeravtaler og vedlikeholdsplaner	Startet 2012	Er implementert
10. Fokus på arealeffektivisering, herunder salg av arealer og gjenbruk av arealer	Startet 2012	Løpende
11. Gjennomgang og reforhandling av inngåtte avtaler mot eksterne	Startet 2011	Fullført
12. Gjennomgang av brannsikkerhet og rutiner	Startet 2011	Implementert og pågår løpende
13. Gjennomgang av forsikringer – bygg for å redusere risikoen	Startet 2011	Implementert
14. Bedret prosjektgjennomføring, herunder prosjektering, gjennomføring, slutføring og overtagelse av prosjekter	Startet 2011	Implementert
15. Energiøkonomisering	Startet 2012	Fortsetter gjennom egen plan for ENØK som fremmes des 2016

1.4 Organisering av Kommunalområde Teknisk

2 KOSTRA tall

2.1 Kommunalteknisk

2.1.1 LEDNINGSNETT VANN & AVLØP

Horten kommune har hatt en høy utskiftingstakt gjennom flere år. Dette gjenspeiles bl.a. i at vannmengden kjøpt fra Vestfold Vann er stadig synkende.

Foruten tall for gebyrer er det lite andre parametere der det er sammenligningsgrunnlag i sammenligningsgruppene hos SSB. Det kan skyldes at vann og avløp rapporteres via Altinn.

2.1.2 RENOVASJON

Horten kommune ligger på nivå med K13 kommunene og hele Vestfold når det gjelder andelen materialgjenvinning, biologisk behandling og energiutnyttelse, med 85%.

2.1.3 KOMMUNALE GEBYRER

- Årsgebyr for vann, avløp, renovasjon og feiing var i årene 2011-2015 gjennomsnittlig kr 1 530,- lavere enn Vestfold og kr 131,- lavere enn K13.
- Innenfor vann, renovasjon og feiing er gebyrene lavere i Horten kommune, enn Vestfold og innen K13 i 2015.
- Innenfor avløp ligger Horten kommune høyere enn K13 kommunene i 2015, antagelig som følge av utfordringer innen overvann.
- Kommunal Rapport rangerer Horten kommune på 26. plass av alle landets kommuner innenfor VAR (vann, avløp, renovasjon).

Tall fra 2015	Horten	K-13	Vestfold
Årsgebyr for vann	2251	2274	2588
Årsgebyr for avløp	3731	3240	3764
Årsgebyr for renovasjon	1919	2385	2041
Årsgebyr for feiing	320	384	351
Totalt	8221	8283	8744

2.2 Kommunale veier og gater

- I 2015 brukte Horten kommune i netto driftsutgifter pr. innbygger kr 408,- på kommunale veier og gater. Sammenlignet med andre Vestfold kommuner er dette kr 323,- mindre og kr 378,- mindre enn K13.

- I 2015 brukte Horten kommune kr 87,- på investering pr. innbygger. Sammenlignet med andre Vestfold kommuner er dette kr 392,- mindre og Kr 807,- mindre enn K13.
- I tillegg får en del kommunale veier ny asfalt etter oppgraving og utskifting av vann og avløpsanlegg enn det som fremgår i KOSTRA tallene.

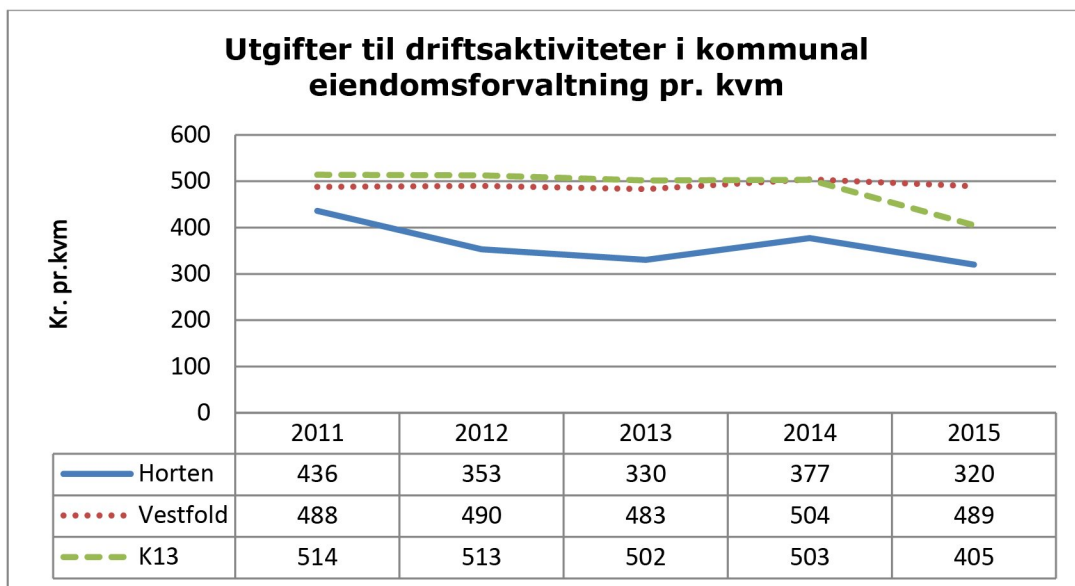
2.3 Eiendom

Rapporteringen for Eiendom til KOSTRA gjøres i henhold til kommunens eide og leide formålsbygg (administrasjonslokaler, førskolelokaler, skoler, institusjoner, idrettsbygg og kulturbygg). Kommunen har til sammen 123 753 m² formålsbygg.

Arealet har økt i 2015 da Nidaros og Kong Sverre er tatt i bruk, Freia ble kjøpt på slutten av 2014, samt Strandpromenaden 30 som er kjøpt og benyttes delvis til Voksenopplæringen.

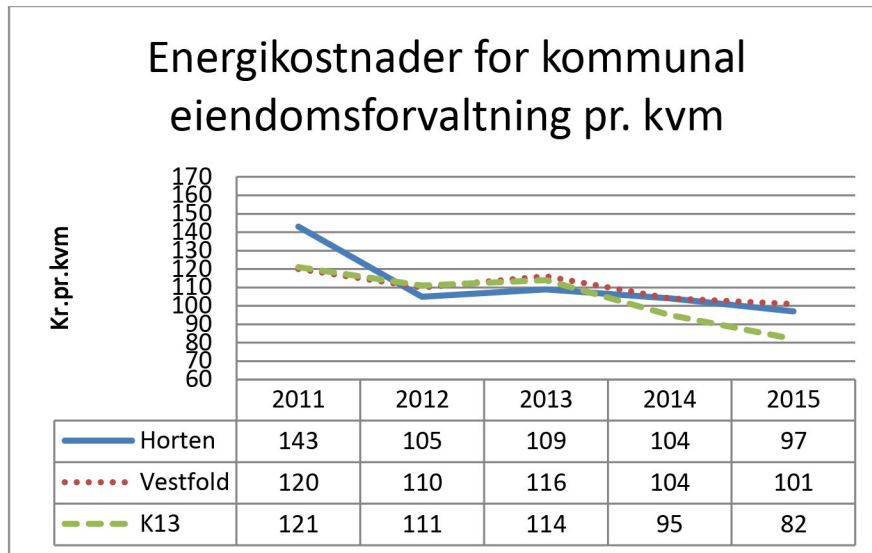
Kommunens totale bygningsmasse er på ca 140 000 kvm.

2.3.1 DRIFTSUTGIFTER

- Horten kommune har fortsatt lavest netto driftsutgifter pr innbygger til forvaltning av kommunens eiendomsmasse sammenliknet med Vestfold og K13.
- Driftsutgifter er hovedsakelig relatert til lønn (inkludert renholdspersonell), energi, husleier, kommunale gebyrer og service/driftsavtaler.
- Energikostnader er en betydelig kostnad innenfor eiendomsforvaltning og er sårbar i forhold til svingninger i markedet.

- Kostnader til **energi** (strøm, fjernvarme, olje/parafin og gass) måles pr. kvm.
- For K13 ligger tallene så lavt at det tyder på noe feilrapportering
- Året 2015 hadde både en mild vinter og en kald sommer. Dette medførte reduserte kostnader i begge sesongene, og reduserte i lavere energikostnader totalt sett.

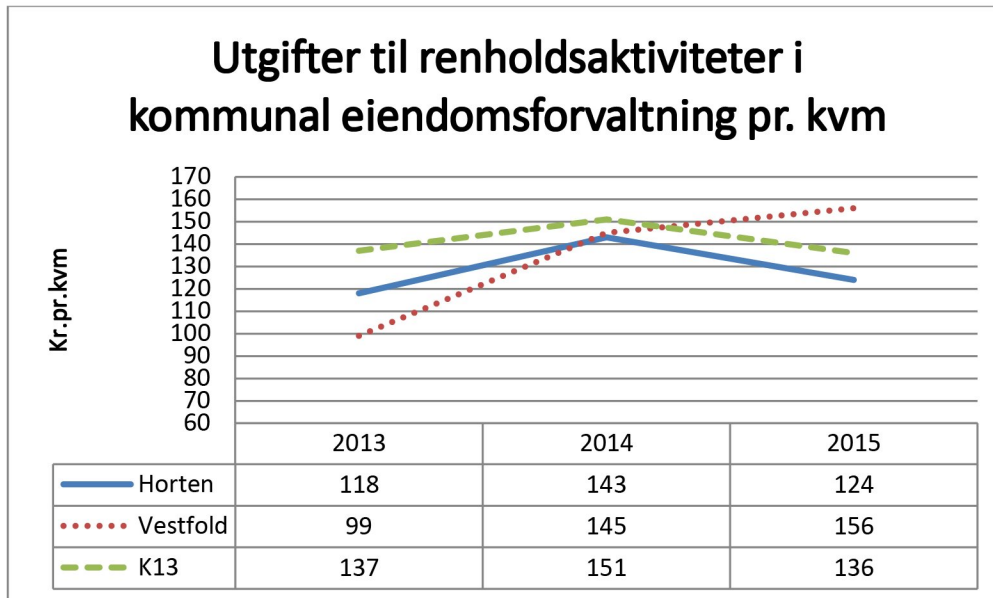
2.3.2 VEDLIKEHOLDSUTGIFTER

	2011	2012	2013	2014	2015
Horten	62	50	28	32	44
Vestfold	73	55	59	63	63
K13	82	79	90	88	68

- Horten kommune ligger fortsatt lavest med 44 kr pr. kvm. Imidlertid er det 37,5 % økning i vedlikeholdet fra 2014.
- Dette er en direkte effekt av LEAN som bedrer effektiviteten og frigjør midler fra drift til vedlikehold.

2.3.3 RENHOLD

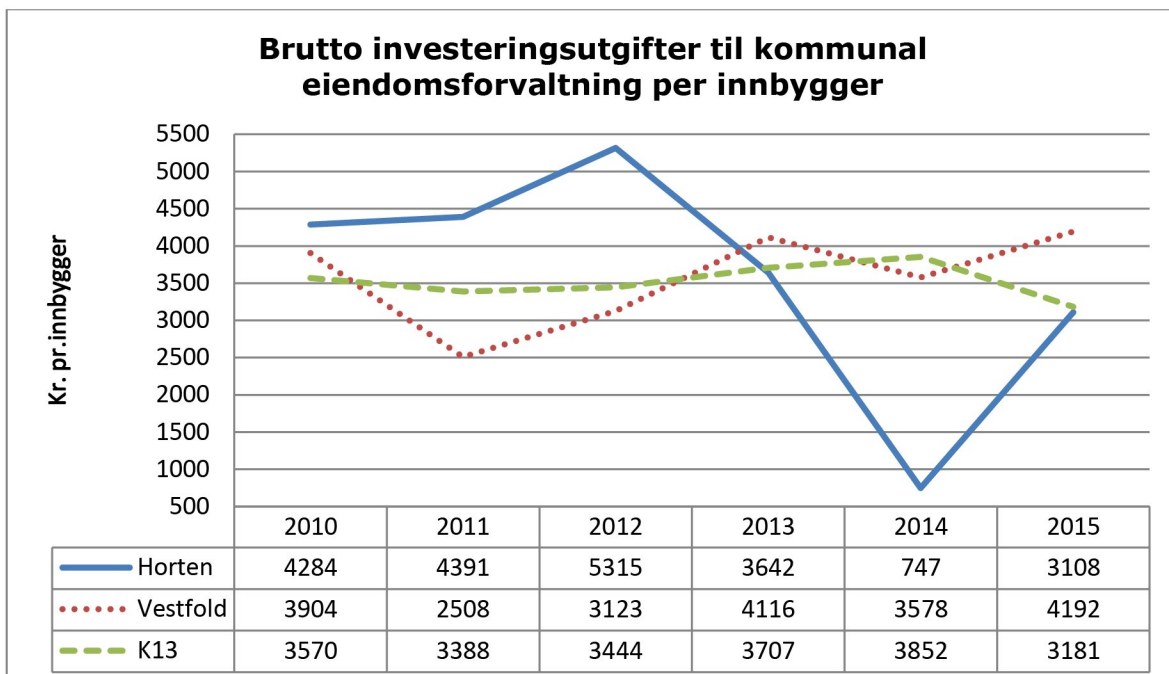
Renhold ble innført som eget parameter i KOSTRA i 2013 for å synliggjøre hvor stor del av driftskostnadene som er rengjøring av lokalene.

Horten kommune ligger betydelig under Vestfold (18 %) og noe mindre under K13 (10 %).

LEAN og godt fokus på effektiv drift har bidratt til disse gode tallene.

2.3.4 INVESTERING

- 2014 var et mellom år der store investeringer var ferdigstilt, mens nye var under planlegging. I 2015 har dette snudd og vi er på nivå med K13. Investeringskostnader er knyttet til bla Granly skole, Bjørnastien- og Indre Havneby barnehager, Holtan ungdomsskole og Horten natursenter.
- Tallene vil i økonomiplanperioden være økende.

3 Klimaregnskap og ENØK

KLIMAREGNSKAP 2015

Tabell 3: Klimaregnskap 2015, Horten kommunes egen virksomhet

Kategori	Beskrivelse	Forbruk	Enhet	Utslipp 2015 (t CO ₂ e)	Utslipp 2015 (fordeling)	Endring siden forrige år (2014)	Endring siden basisår (2012)
Transport							
Diesel	Egne kjøretøy	151 267	liter	380	24 %	7 %	1 %
Bensin	Egne kjøretøy	68 868	liter	157	10 %	10 %	35 %
Stasjonær forbrenning							
Fyringsolje	Oppvarming bygg	36 292	kWh	10	1 %	20 %	-65 %
Naturgass	Oppvarming bygg	235 784	kWh	48	3 %	-4 %	17 %
Scope 1 total				594	38 %	7 %	6 %
Fjernvarme	Oppvarming bygg	2 438 227	kWh	176	11 %	-1 %	0 i 2012
Elektrisitet ¹	Totalt energiforbruk i bygg	12 865 712	kWh	605	39 %	-40 %	-53 %
Elektrisitet ²	Totalt energiforbruk veilys og lysløyper	1 811 966	kWh	85	5 %	Ny 2015	Ny 2015
Scope 2 total				865	56 %	-34 %	-39 %
Tjenestereiser							
Diesel	km-godtgjørelse	260 771	kjøretøy-km	35	2 %	-12 %	-7 %
Bensin	km-godtgjørelse	340 903	kjøretøy-km	59	4 %	-1 %	4 %
El-bil	km-godtgjørelse	592	kjøretøy-km	0	0 %	Ny 2015	Ny 2015
Flyreiser	Reiseregning fly	24410	person-km	5	0 %	Ny 2015	Ny 2015
Scope 3 total				98	6 %	-6 %	-1 %
Total				1 558	100 %	-20 %	-24 %

¹Beregningene er gjort ved bruk av lokasjonsbasert metode. Ved bruk av markedsbasert metode utgjør disse utslippene 6549 tCO₂e.

²Beregningene er gjort ved bruk av lokasjonsbasert metode. Ved bruk av markedsbasert metode utgjør disse utslippene 922 tCO₂e.

3.1 Totalt energiforbruk

Det samlede energiforbruket var i 2012 på 27 626 MWh, mens det i 2015 var redusert til 19 068 MWh. Dette gir en reduksjon i energiforbruk fra 2012 – 2015 på 31 %, og med dette er målet i Klima- og energiplanen om 15 % reduksjon av kommunens samlede energiforbruk innen 2016 nådd. Videre vil det være mulig å nå målet om 25 % reduksjon i 2020. Dette medfører også reduserte kostnader som igjen kan benyttes til målrettet vedlikehold.

3.2 Energiforbruk og areal

Det har vært en reduksjon i energiforbruk per m² på 36 % fra 2012 – 2016. Dette tilsvarer mer enn en dobling i forhold til delmålet for 2016 på 15 %. Arealet i kommunens bygg har hatt en liten økning, noe som kan tilskrives ny og økt aktivitet i virksomheten.

Samtidig er det gjort tiltak for å øke arealeffektiviteten, blant annet i Horten rådhus.

3.3 Utfasing av oljefyring

Siden 2012 er klimagassutslippene fra fyringsolje redusert med 65 % som følge av utfasing flere steder, inkludert Horten rådhus og nye Sentrum skole. Videre utfasing er planlagt i egen plan for energieffektivisering og konvertering fra olje til fornybar energi. Delmålet i Klima- og energiplanen om fullstendig utfasing av oljefyring som grunnlast er ikke nådd.

Til tross for den nedadgående trenden har det vært en økning i klimautslipp fra fyringsolje

fra 8 til 9,5 t CO₂e fra 2014 – 2015, noe som trolig skyldes at forbruket av fyringsolje måles kun når oljen etterfylles. Fyringsolje brukes nå hovedsakelig som spisslast i forbindelse med nærvarmeanlegget på Kirkebakken, og kommunen ser på mulighetene for å erstatte denne fyringsoljen med bærekraftig bioolje.

3.4 Naturgass

Det er ikke definert egne mål i Klima- og energiplanen for naturgass, men i likhet med fyringsolje gir naturgass direkte klimagassutslipp i kommunen som følge av stasjonær forbrenning. Utslippene har økt med 17 % siden 2012 og 4 % siden 2012.

Her vil det også kunne være unøyaktigheter i tallene som følge av at det kun er målt naturgass ved påfylling. Gassen brukes i dag som spisslast i kommunale bygg med jordvarme, deriblant sykehjem. Dersom varmepumpene stopper brukes forbrenning av naturgass som varmekilde, og det har vist seg vanskelig å konvertere til andre energikilder.

4 Spesifikk plan for bedret vedlikehold

4.1 Sammendrag av behov før tiltak

Horten kommunes samlede behov for vedlikehold
Tabellen under viser et sammendrag.

Kategori	Estimert behov	2013 - Budsjett	Budsjett 2017	Avvik 2017
Eiendom	13 mill	3 mill	6,6 mill	-6,4 mill
Vei	3 mill	0,5 mill	2,5 mill	-0,5 mill
Park og idrett	2 mill	0,5 mill	0,5 mill	-1,5 mill
Totalt	18 mill	4 mill	9,6 mill	-8,4 mill

I tillegg er det foreslått fra Administrasjonen å sette av 8,5 mill i investeringer til eiendom for 2017. Disse vil bli benyttet til varige tiltak som vil bidra til redusert vedlikeholdsbehov og/eller redusert drift.

Det generelle estimerte behovet er basert på gjeldende standarder for bygningsvedlikehold, NS 3454, hvor estimert vedlikeholdskostnad for verdibevarende vedlikehold er beregnet til 13 mill kroner på bakgrunn av forsikringsverdi. Innen øvrige områder er det benyttet erfaringstall fra andre kommuner, samt Statens veivesen for å estimere behovet.

Det finnes ikke sikre tall for hvilket etterslep man har på vedlikehold, men det arbeides med vedlikeholdsplaner hvor man etter hvert vil få opp tall på dette.

Forslag til løsninger er skissert lenger ned i dokumentet.

4.2 Eiendom

4.2.1 Innledning

Som vist over er det et avvik mellom estimert kostnad for verdibevarende vedlikehold

Tabell 1, Øk oversikt over eiendom

År	Vedlikehold	Antall kvm	Estimert behov
2017 - Budsjett	6,6 mill	140 000 kvm	13 mill

Det betyr at det er et avvik mellom behov og tildelte midler. Horten kommune bør derfor over noe tid nødt til å øke andelen avsatte midler til vedlikehold.

For året 2017 er det ikke funnet rom i budsjettet for følgende handlingsplan som ble vedtatt ifm budsjettbehandlingen for 2016:

Vedlikehold

For 2016 legges administrasjonens forslag til grunn. Fra og med 2017 skal følgende handlingsregler gjelde: Det settes av minimum 1 % av forsikringssummen til kommunal

bygningssmasse og idrettsanlegg til bruk til verdibevarende vedlikehold hvert år. Det settes av 2 promille av verdien av kommunale veier til verdibevarende vedlikehold hvert år. Dette innarbeides i økonomiplanen og i fremtidige budsjetter.

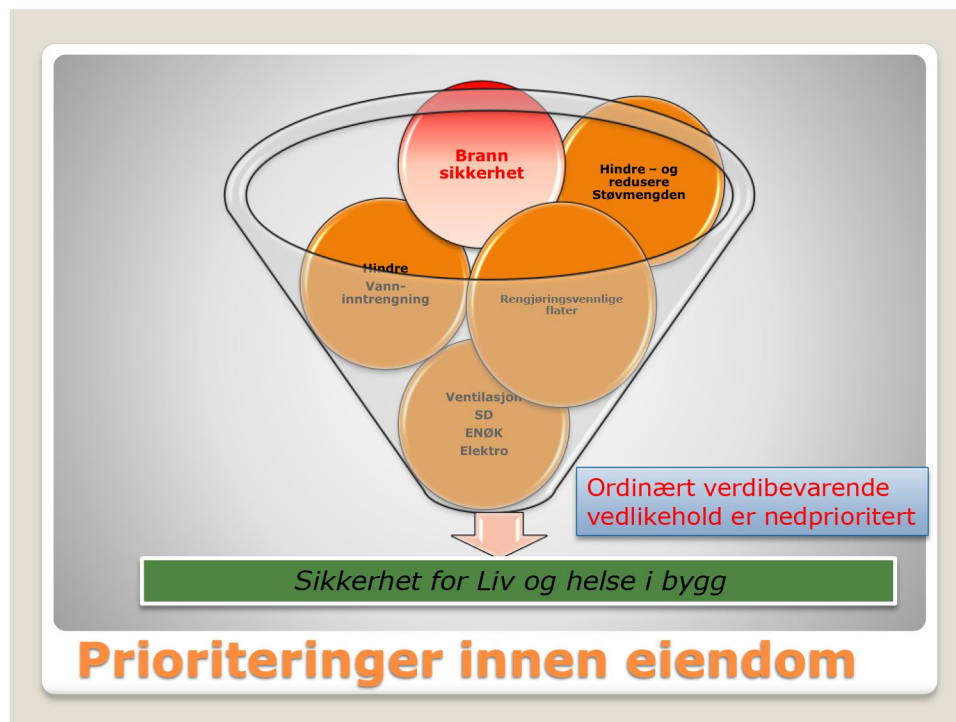
4.3 Lover og forskrifter

Rådmannens bestilling er et vedlikehold som er lovlig og forsvarlig. Dagens situasjon er at vedlikehold innen eiendom ikke er i strid med gjeldende lovverk, men ikke i særlig grad kan kalles forsvarlig i et økonomisk lys.

- Kommuneloven
- Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser
- Arbeidsmiljøloven
- Byggherreforskriften
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Forskrift om forebyggende brannvern

4.4 Prioriteringer

Det er gjennom tidligere saker synliggjort fra Rådmannen at det innen vedlikehold av Bygninger er nødvendig med prioriteringer. Figuren under viser gjeldende prioriteringer:

Følgende prioritet gjelder innen bygningsvedlikehold og drift. Prioriteringen har blitt utviklet i den hensikt å kunne drive lovlig og forsvarlig basert på sikkerhetsforvaltning i kommunale bygg:

1. Brannsikkerhet

2. Vanninntrenging
3. Inneklima, herunder støv og renhold
4. Ventilasjon
5. ENØK, herunder sentral driftsstyring – SD
6. Elektro, med tanke på liv og helse
7. Øvrig vedlikehold

4.5 Effektiviseringsprogram

Det er innført et større program for forbedringer for å øke effektiviteten innen Bygningsdrift. Dette har pågått siden høsten 2011 og har gitt effekter som har vært positive, herunder ved hjelp av LEAN.

Vi har tatt ut et av forbedringspunktene for å vise at fremtiden er digital, samt at vi fortsatt kan hente ut gevinster ved å være innovative.

4.5.1 God produksjonsplanlegging med hjelp fra ordresystem

Det har vist seg nødvendig å bedre planlegging av produksjon, så også innen eiendom. Det er derfor anskaffet et system for bedre ordreflyt, risikostyring, planlegging av arbeid, innmelding av ordre osv.

Systemet heter Datastream (PSIAM), og er levert av et firma som heter Prevas. Systemet fases inn i løpet av første halvår 2013. En skisse av dette er vist under:

HORTEN KOMMUNE MELD INN NY FEIL SLEKK STATUS PÅ MELDT FEIL

Innbyggerportal

Bruk knappene under for å varsle eller registrere feil og mangler

Vann	Parkering	Renovasjon
Avløp	Trær	Gravemelding
Vei	Park / Friområde / Lekeplasser	Sanitærmelding
Veilys	Kommunal Eiendom / Idrettsanlegg	Arbeidsvarsling

Er saken allerede registrert?

Nedenfor vises de 20 siste registreringene

28.10.2016	Park / Friområde / Lekeplasser: Feil på lysanlegg (foruten veilys) - Lystlunden	Status: Planlagt
25.10.2016	Vei: Hull i vei - Lørgeveien	Status: Planlagt
20.10.2016	Park / Friområde / Lekeplasser: Feil på lysløyper - Nordskogen	Status: Avsluttet

1. Ordre meldes inn via et WEB – grensesnitt som man får adgang til via kommunens hjemmeside dersom man er innbygger eller kommunens intranett dersom man arbeider i Horten kommune
2. Ordrebekreftelse sendes automatisk tilbake til den har meldt inn ordre
3. Ordre er sporbar og ikke mulig å slette
4. Hver gang ordren håndteres ved hjelp i systemet gis det tilbakemelding til oppdragsgiver.
5. Når ordren er utført gis det automatisk melding i systemet tilbake til oppdragsgiver

4.5.2 ENØK og Sentral driftsstyring (SD)

Budsjettet for oppvarming i Horten kommune ligger på 13 millioner kroner pr år. Beløpet varierer noe med hvor kalde vintre det er. Det er mulig å redusere forbruket av energi gjennom målrettede tiltak innen energiøkonomisering - ENØK

Det er presisert fra kommunestyret gjennom flere vedtak at Horten kommune skal prioritere reduksjon i forbruk av energi. Horten kommune er derfor opptatt av å realisere lavere forbruk av energi.

Dette gjøres via flere tiltak:

1. Innfasing av system for energiledelse
2. Kartlegging av tiltak i alle bygg
3. Handlungsregel for energi i nye bygg
4. Skifte vinduer
5. Etterisolering
6. Innføre intelligent styring av varmesystemer
7. Innføring av varmpumper
8. Innføring av jordvarme
9. Innføring av fjernvarme

Innsparingspotensialet er i størrelsesorden en reduksjon på 10 %. Det er allerede redusert energibruk i kommunale bygg med 15 % fra 2012 til 2016

Utdrag fra Klimaregnskapet for 2015 mener at det vil være mulig å kunne spare ytterligere 10 % fram til 2020.

4.5.3 Rammeavtaler

Horten kommune arbeider målrettet med å etablere rammeavtaler innen alle fagområder. Det er flere årsaker til at rammeavtaler er viktige:

1. Raskere tilgang til ekstern kompetanse
2. Tilgang til kompetanse
3. Tilgang til kapasitet
4. Lavere pris enn kjøp fra prosjekt til prosjekt
5. Overholdelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelse

Det er mulig å redusere priser på alle typer arbeid ved å benytte rammeavtaler som også åpner for mini konkurranser.

4.6 Konkrete forbedringsforslag

4.6.1 Handlingsregler

Det bør etableres handlingsregler som bidrar til at Horten kommune kan bidra til et mer bærekraftig vedlikehold og frigjøre mer midler til vedlikehold enn man klarer i dag over tildelt ramme.

- Reduksjon av areal som er kommunalt eid, det bør være mulig å redusere bygningsmasse med 5000 kvm ved å gjennomføre kost - nytte vurderinger av behov opp mot kostnader
- All ny bygningsmasse som bygges skal ha lavere areal enn gammel bygningsmasse basert på smartere innredning av rom og gjenbruk av fasiliteter. Gode eksempler på dette er Lillås SFO som får en ca reduksjon på 300 kvm, noe som gir en innsparing i drift pr år på 90 000 kr.

4.6.2 Bygging av nye bygg – krav til prosjektet

Det må legges en del forutsetninger for alle byggeprosjekter i Horten kommune som reduserer driftskostnadene over tid:

1. Valg av materialer som er vedlikeholdsfrie, herunder teglstein og vinduer av aluminium
2. Energiløsninger basert på vannbåren varme hvor man henter energi fra jordvarme via varmevekslere
3. Energiløsninger som er bærekraftige
4. Sentral driftsstyring
5. Tak på bygninger skal ikke være flate eller ha helning mot innvendige sluk

4.6.3 Reduksjon av investeringer

Redusere kommunens totale investeringer vil bidra til lavere rentekostnader over tid og vil frigjøre mer midler til drift.

Dette kan gjøres ved å forsinke investeringer så langt man klarer i den hensikt å benytte eksisterende bygningsmasse lenger.

Det skal ikke bygges mer areal enn man trenger i nå situasjonen for deretter å la bygningsmasse stå delvis tom.

4.7 Delkonklusjon - Eiendom

Momentene som er listet i tabellen under er tiltak som vil kunne gi et bidrag til økt og bærekraftig vedlikehold. Hvor mye midler som potensielt kan frigjøres til økt vedlikehold er listet under. Det er kun de mest nærliggende effektene som er listet, hvor fulle effekt er estimert fra 2016. Øvrige momenter som er tatt med i planen er ikke tatt med, men kan gi et ytterligere bidrag.

Aktivitet	Økonomisk effekt pr år i perioden	Forutsetning
ENØK – redusere energiforbruk i perioden med 10 %	1,3 mill	Det vil være mulig å redusere samlet energiforbruk med ytterligere 10 % fram til 2020
Redusere areal målrettet ved salg av kommunale bygg	0,3 mill	Reduksjon av arealet med 1 kvm utgjør 300 kr i reduserte driftskostnader

eller avhending, samt handlingsregel ved etablering av nye bygg målsetning bør være å kunne redusere med 1000 kvm hvert år i perioden		
SUM	1,6 mill kroner	Det ligger 6,6 mill i budsjettet, og gitt at rammene opprettholdes vil avviket være på 4,8 mill i forhold til estimert behov på 13 mill.

Det er satt av 8,5 mill i forslag til budsjett til investeringer. Investeringer kan ikke benyttes til løpende vedlikehold uten at det benyttes til:

- Oppgraderinger hvor man øker virkningen/effekten til anskaffelsen
- Må være på mer enn 100000 kr
- Varig eie

Eller

- Reanskaffer utrangert utstyr som er avskrevet til null
- Må være på mer enn 100000 kr
- Varig eie

Dette kommer i tillegg til avsatte midler som vist over.

4.8 Vei

4.8.1 Innledning

Som vist over er det et avvik mellom estimert kostnad for verdibevarende vedlikehold

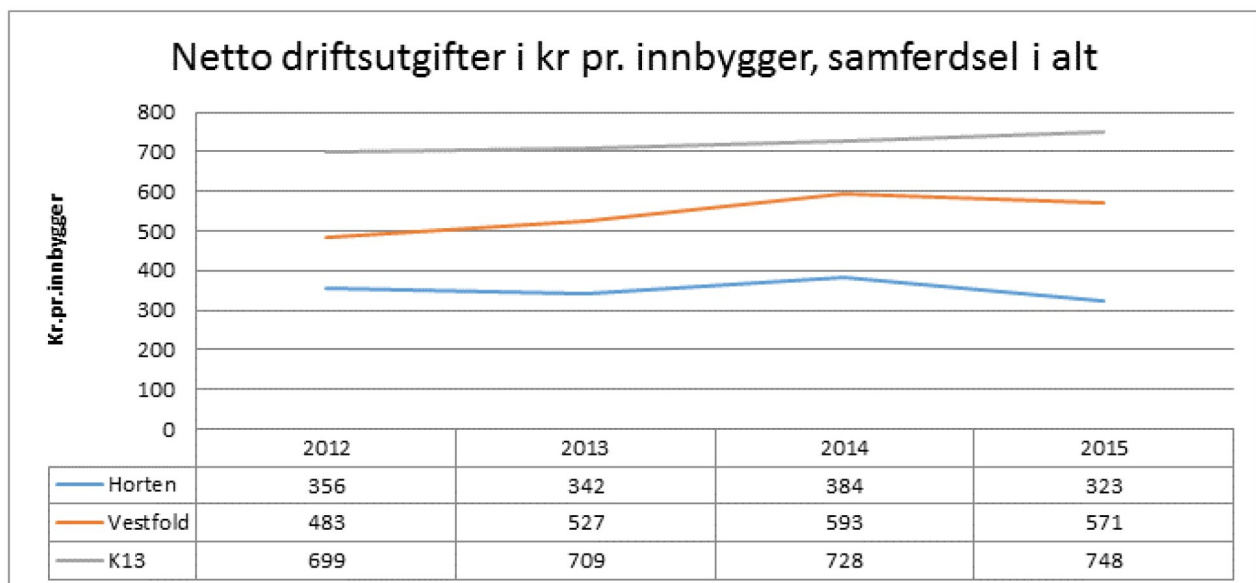
Tabell 2, Øk oversikt over vei

År	Vedlikehold	Antall km vei	Estimert behov
2013 - Budsjett	2,5 mill	140 km	3 mill

Dette betyr at det er et avvik mellom behov og tildelte midler. Avviket er noe mindre i 2017 enn det er i normalsituasjonen grunnet ekstratildeling i budsjett-tildelingen.

Horten kommune bør derfor over noe tid nødt til å øke andelen avsatte midler til vedlikehold.

4.8.2 Driftsutgifter – KOSTRA

Differansen viser lavere kostnadsnivå, herunder aktivitet, enn sammenlignbare kommuner.

4.8.3 Lover og forskrifter

Rådmannens bestilling er et vedlikehold som er lovlig og forsvarlig. Dagens situasjon er at vedlikehold innen eiendom ikke er i strid med gjeldende lovverk, men ikke i særlig grad kan kalles forsvarlig i et økonomisk lys.

- Kommuneloven
- Veitrafikkloven
- Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser
- Arbeidsmiljøloven

- Byggherreforskriften
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Forskrift om forebyggende brannvern

4.8.4 Prioriteringer

Det er gjennom tidligere saker synliggjort fra Rådmannen at det innen vedlikehold av vei er nødvendig med prioriteringer.

Følgende prioritet gjelder innen vei:

1. Lapping av hull som er til fare for allmennheten
2. Asfaltering av lengre strekninger for å redusere samlet kostnad med å måtte lappe det samme stedet mange ganger
3. Kommunale samleveier
4. Mindre kommunale veier
5. Øvrig vedlikehold

4.8.5 Effektiviseringsprogram

Det er innført et større program for forbedringer for å øke effektiviteten innen drift og anlegg. Dette har pågått siden høsten 2011 og har gitt effekter som har vært positive. Forbedringsprosessene er listet tidligere i dokumentet. I dette avsnittet er det de viktigste som er beskrevet, selv om det er helheten i alle tiltak som til slutt skal gi den samlede effekten.

4.8.6 Norsk veidatabase

Det finnes vedlikeholdsplaner innen vei, disse må forbedres og benyttes til målrettet vedlikehold slik at man til enhver tid har kontroll over hvilken strekning som man må utbedre først. Videre må planen kunne vise estimerte kostnader for alle tiltak.

Dette arbeidet pågår for øyeblikket og hvor alle veier er lagt inn i Norsk veidatabase. Videre er alle veier fotografert for å få nå-status.

Ved en målrettet registrering vil etterslepet på vei, feil og mangler i veidekke og skilt, bli synliggjort og det vil bli vesentlig mer oversiktlig å kunne prioritere

4.8.7 Graveinstruks

Det er vedtatt en ny felles gravinstruks for Vestfold som legger større juridisk ansvar for gjenoppretting til utførende entreprenør. Kombinasjonen med gravemeldingstjeneste og Norsk veidatabase vil sørge at utførende må rette opp sin graving.

4.9 Konkrete forbedringsforslag

4.9.1 Parkering

Inntekter fra kommunal parkering benyttes i dag til veivedlikehold innen rammen for Drift og anlegg. Det foreslås en gjennomgang av alle arealer, og en endret takst struktur. Dette vil kunne bidra til et mer miljømessig trafikkbilde i Horten sentrum, samt over tid kunne gi økte inntekter. Dette vil i så fall fremmes i en egen sak.

4.10 Delkonklusjon vei

Momentene som er listet i tabellen under er tiltak som vil kunne gi et bidrag til økt og bærekraftig vedlikehold. Hvor mye midler som kan potensielt kunne frigjøres til økt vedlikehold er listet opp:

Aktivitet	Økonomisk effekt i perioden	Forutsetning
Endrede takster ifm parkering	0,5 mill	Gjennomgang av takstsystemet og en vurdering av å avgiftsbelegge flere områder i Horten
SUM	0,5 mill	
Øvrige manglende vedlikehold må dekkes inn i år hvor andelen brøyting er lav på grunn av mild vinter		

4.11 Park og idrett

4.11.1 Innledning

År	Vedlikehold	Anlegg	Estimert behov
2017 - Budsjett	0,5 mill	3 Lysløyper 5 Kunstgressbaner 3 Idrettshaller 9 gymsaler 1 svømmehall 1 varmvannsbasseng Kommunale lekeplasser Friluftsanlegg inkl parker 3 Toalettanlegg Kyststien	2 mill

4.11.2 Lover og forskrifter

Rådmannens bestilling er et vedlikehold som er lovlig og forsvarlig. Dagens situasjon er at vedlikehold innen eiendom ikke er i strid med gjeldende lovverk, men ikke i særlig grad kan kalles forsvarlig i et økonomisk lys.

- Kommuneloven
- Veitrafikkloven
- Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser
- Arbeidsmiljøloven
- Byggherreforskriften
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Forskrift om forebyggende brannvern
- Forskrift om basseng
- Friluftsløven

4.11.3 Prioriteringer

Det er gjennom tidligere saker synliggjort fra Rådmannen at det innen vedlikehold av Park og idrett er nødvendig med prioriteringer.

Følgende prioritet gjelder innen vei:

1. Ivaretagelse av liv og helse for allmennheten
2. Bidra til folkehelse ved støtte til idrettslig aktivitet ved tilrettelegging av dette til kommunens innbyggere
3. Være en bidragsyter for idretten i Horten kommune
4. Øvrig aktivitet

4.11.4 Effektiviseringsprogram

Det er innført et større program for forbedringer for å øke effektiviteten innen Park og idrett. Dette har pågått siden høsten 2011 og har gitt effekter som har vært positive. Forbedringsprosessene er listet tidligere i dokumentet. I dette avsnittet er det de viktigste som er beskrevet, selv om det er helheten i alle tiltak som til slutt skal gi den samlede effekten.

4.11.5 Vedlikeholdsplaner for Park og idrett

Det finnes vedlikeholdsplaner innen vei, disse må forbedres og benyttes til målrettet vedlikehold slik at man til enhver tid har kontroll over hvilken strekning som man må utbedre først. Videre må planen kunne vise estimerte kostnader for alle tiltak.

4.12 Delkonklusjon Park og idrett

Det er ikke listet noen aktiviteter inn Park og idrett som gir noen økte midler til vedlikehold.

5 Konklusjon – anbefalt løsning

Samlet oversikt over aktive tiltak for å oppnå bærekraftig vedlikehold er listet i tabellen under:

Kategori	Generelt estimert behov	2017 - Budsjett	Tiltak som ligger i denne plan – økonomi	Avvik etter tiltak i år 2016
Eiendom	13 mill	6,6 mill	1,6 mill	-4,8 mill
Vei	3 mill	2,5 mill (gjelder for 2017)	0,5 mill	0 mill (gjelder for 2017)
Park og idrett	2 mill	0,5 mill	0	-1,5 mill
Totalt	18 mill	9,6 mill	2,1 mill	-6,3 mill

Administrasjonen vil i perioden 2017-2020 søke å oppnå handlingsregel som følger:

Vedlikehold

For 2016 legges administrasjonens forslag til grunn. Fra og med 2017 skal følgende handlingsregler gjelde: Det settes av minimum 1 % av forsikringssummen til kommunal bygningsmasse og idrettsanlegg til bruk til verdibevarende vedlikehold hvert år. Det settes av 2 promille av verdien av kommunale veier til verdibevarende vedlikehold hvert år. Dette innarbeides i økonomiplanen og i fremtidige budsjetter.

Dette er ikke oppnådd i forslag til budsjett for 2017.